

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра загальної, вікової та педагогічної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогічна психологія

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 6.030103 Практична психологія
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення Інститут людини
(назва інституту, факультету, відділення)

2014–2015 навчальний рік

Робоча програма «Педагогічна психологія» для студентів за напрямом підготовки 6.030103 Практична психологія

Укладачі: Сорокіна Олена Анатоліївна, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології, к.психол.н.; Побірченко Неоніла Антонівна, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри загальної, вікової та педагогічної психології; Шевцова Олена Михайлівна, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології, к.психол.н.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри загальної, вікової та педагогічної психології (протокол № 5 від «29» грудня 2014 року).

Завідувач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

_____ (О.П. Сергєєнкова)

Розподіл годин звірено з робочим планом. Структура типова.

Заступник директора Інституту людини Н.А. Клішевич

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА **до навчальної програми курсу «Педагогічна психологія»**

Навчальна програма курсу «Педагогічна психологія» розроблена з урахуванням вимог щодо удосконалення підготовки практичних психологів. Позаяк в суспільстві сформувалася нагальна потреба в висококваліфікованих спеціалістах, які розумітимуть психологічну сутність процесів виховання і навчання та зможуть ефективно працювати над їх вдосконаленням. Відтак, в контексті високих вимог до розвитку національної школи та удосконалення навчально-виховного процесу озброєння майбутніх практичних психологів знаннями з педагогічної психології набуває особливої актуальності.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Педагогічна психологія» є нормативним документом КУ імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою загальної, вікової та педагогічної психології на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Педагогічна психологія», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Педагогічна психологія» є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Тому конкретною **метою** курсу «Педагогічної психології» є забезпечення майбутніх практичних психологів теоретичними знаннями з основ педагогічної психології, зокрема: озброєння студентів знаннями психологічних закономірностей навчання і виховання, особливостей педагогічної діяльності, а також здійснення практичної підготовки студентів для роботи з різними суб'єктами навчально-виховного процесу.

Основні завдання курсу:

1. Ознайомити слухачів з основами поняттями, принципами, концепціями педагогічної психології.
2. Розкрити психологічні закономірності процесу виховання і самовиховання.
3. Проаналізувати особливості педагогічної діяльності і особистості вчителя, як організатора навчально-виховного процесу.
3. Виробити у студентів ряд умінь та навичок застосування набутих знань у практичних сферах своєї діяльності, активізувати особистісний та творчий потенціал майбутнього фахівця.

В результаті засвоєння курсу студенти повинні знати:

– основи педагогічної психології: психологічні особливості навчання та виховання, види соціальних інститутів виховання і методів формування творчої, активної особистості на різних етапах онтогенезу, психологічну сутність педагогічної діяльності.

Курс покликаний формувати у студентів такі **уміння**:

- застосовувати отримані знання з педагогічної психології для організації діяльності і спілкування дітей в різні вікові періоди, для створення умов, що сприяють конструктивному формуванню особистості;
- враховувати психологічні механізми, закономірності виховання та навчання при роботі з різними суб'єктами навчально-виховного процесу;
- орієнтуватися в сучасних підходах та технологіях навчання знанням і поняттям, формування умінь і навичок, з метою здійснення психологічної допомоги з питань конструктивного розвитку цих процесів;
- аналізувати педагогічну діяльність вчителя та допомагати йому оволодівати психологічними методами і прийомами самовдосконалення та саморегуляції.

Підвищенню ефективності семінарських занять сприятиме передбачене програмою виконання навчально-дослідницьких завдань, зокрема, реферативних досліджень з актуальних проблем педагогічної психології.

Курс “Педагогічна психологія” передбачає тісний зв’язок з дисциплінами: загальна психологія, вікова психологія, соціальна психологія, історія психології, основи психоконсультації та психокорекції, психологія особистості.

Обсяг курсу «Педагогічна психологія», відповідно до навчального плану, становить 144 год., із них 20 год. – лекції, 14 год. – семінарські заняття, 8 год., – практичні заняття, 6 год. – індивідуальна робота, 54 год. – самостійна робота, 6 год. – модульний контроль, 36 год. – підготовка до іспиту.

Форма кінцевого контролю – іспит.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: психологічні закономірності навчання та виховання, особливості педагогічної діяльності і особистості вчителя, як організатора навчально-виховного процесу.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4	Галузь знань 0301 «Соціально-політичні науки» Напрямок підготовки 6.030103 «Практична психологія»	Нормативна	
Модулів – 4		Рік підготовки	
Змістових модулів – 4		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 144		4-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		20 год.	
		Практичні, семінарські	
		8 год.	14 год.
		Індивідуальна робота	
		6 год.	
		Самостійна робота	
		54 год.	
		Модульний контроль	
		6 год.	
Підготовка до екзамену			
36 год.			
Вид контролю:			
екз.			

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин								
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Практичних	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Підготовка іспиту
Змістовий модуль I. ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА І НАВЧАЛЬНИЙ ПРЕДМЕТ										
1.	Вступ. Місце педагогічної психології в системі наукового знання	10	4	2	2			6		
2.	Історичний нарис виникнення і становлення та педагогічної психології	25	6	2	2		2	8	2	9
	<i>Разом</i>	35	10	4	4		2	14	2	9
Змістовий модуль II. НАВЧАННЯ ЯК ФЕНОМЕН ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ										
3.	Закономірності навчального процесу	12	6	2	2	2		6		
4.	Психологічні основи оптимізації навчання	9	4	2		2	1	4		
5.	Психологія навчання обдарованих, невстигаючих дітей	21	4	2	2			8		9
	<i>Разом</i>	42	14	6	4	4	1	18		9
Змістовий модуль III. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЇ ВИХОВАННЯ										
6.	Теоретичні основи психології виховання	8	4	2		2	1	3		
7.	Соціально - психологічні аспекти виховання	9	4	2	2		1	4		
8.	Вікові аспекти виховання	19	6	2	2			4	2	9
	<i>Разом</i>	36	14	6	4	2	2	11	2	9
Змістовий модуль IV ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПСИХОЛОГІЯ ВЧИТЕЛЯ										
9.	Загальна психологічна характеристика	8	4	2	2			4		

	педагогічної діяльності									
10.	Взаємодія вчителя із соціальним оточенням, адаптація його до умов професійної діяльності	23	6	2		2	1	7	2	9
	<i>Разом</i>	31	10	4	2	2	1	11	2	9
	<i>Разом за навчальним планом</i>	144	48	20	14	8	6	54	6	36

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА І НАВЧАЛЬНИЙ ПРЕДМЕТ

Лекція 1. ВСТУП. МІСЦЕ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ В СИСТЕМІ НАУКОВОГО ЗНАННЯ (2 год.)

Вступ. Педагогічна психологія як галузь психологічної науки. Актуальність педагогічної психології. Принципи, завдання педагогічної психології. Класифікаційні системи методів. Способи оцінювання надійності експериментальних даних.

Основні поняття теми: педагогічна психологія, об'єкт, предмет педагогічної психології, онтогенез, принципи педагогічної психології, організаційні методи (порівняльні, лонгітюдні, комплексні).

Емпіричні методи (спостереження, експеримент, самоспостереження; психодіагностичні: тести, опитувальники - бесіда, анкета; аналіз продуктів діяльності; біографічні методи: аналіз життєвого шляху, документації, свідчень особистості та очевидців).

Семинар 1. Місце педагогічної психології в системі наукового знання(2 год.)

Лекція 2. ІСТОРИЧНИЙ НАРИС ВИНИКНЕННЯ І СТАНОВЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ (2 год.)

Генетичні ідеї в психології. Виникнення дитячої психології (Ж.-Ж. Руссо). Експериментальні дослідження дитячої психіки (К.Бюлер, В.Зеньковський, М. Ланге, Е. Мейман, В. Штерн та ін.).

Культурно-історична теорія вищих психічних функцій (Л.С. Виготський.)

Навчання і виховання як предмет педагогічної психології. Початковий етап розвитку педагогічної психології (кінець XIX початок XX ст.): розвиток педагогічної психології в США та Європі (Англія, Німеччина, Франція, Швейцарія та ін.). Становлення педагогічної психології в Україні та Росії в XVII-XIX ст. (О.В. Духнович, М.В. Ломоносов, М.І. Новиков, Ф. Прокопович, Г.С. Сковорода, Т.Г. Шевченко та ін.). Педагогічна антропологія К.Д. Ушинського.

Предмет і завдання педагогічної психології в Росії в кінці XIX - на початку XX ст. (П.Ф. Каптерев, О.Ф. Лазурський, П.Ф. Лесгафт, А.П. Нечаєв, С.Ф. Русова, І.О. Сікорський та ін.).

Розвиток педагогічної психології в СРСР (Л.І. Божович, П.П. Блонський, Л.С. Виготський, П.Я. Гальперін, Д.Б. Ельконін, В.П. Зінченко, Б.С. Кобзар, Г.С. Костюк, О.М. Леонтьєв, Н.А. Менчинська, Д.Ф. Ніколенко, С.Л. Рубінштейн, В.О. Сухомлинський, І.О. Синиця, П.Р. Чамата, В.І.

Чепелев та ін.). Розробка проблем педагогічної психології в Україні (Г.О. Балл, І.Д. Бех, М.Й. Боришевський, Ю.З. Гільбух, Т.М. Лисянська, С.Д. Максименко та ін.).

Основні поняття теми: всебічне виховання і розвиток дітей, біогенетична, соціогенетична, педологічна концепції, психічний розвиток і напрямки психічного розвитку в навчально-виховному процесі, ідентичність.

Семінарське заняття 2.

Тема: Історія виникнення і становлення педагогічної психології (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ ЯК ФЕНОМЕНИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ.

Лекція 3. Закономірності навчального процесу(2 год.)

Предмет психології навчання. Проблеми психології навчання. Психологія і педагогіка навчання. Загальні психологічні особливості навчальної діяльності. Предмет навчальної діяльності. Цілі навчальної діяльності.

Мотивація навчальної діяльності. Психологічна характеристика навчальних дій і їх видів. Результат навчальної діяльності. Операції і способи навчальної діяльності.

Саморегуляція навчальної діяльності. Засоби навчальної діяльності. Вікові характеристики суб'єктів навчальної діяльності. Психологія стилів навчальної діяльності. Здатність до навчання (научуваність). Невстигаючі діти у навчальній діяльності. Психологічні особливості самостійної роботи як вищої форми навчальної діяльності дитини.

Основні поняття теми: навчання, мотиви навчання, програмоване навчання, алгоритмізація, проблемне навчання, комп'ютерне навчання, типи навчання, види навчання, знання, уміння, навички.

Семінар 3: Психологія навчальної діяльності школяра Практичне заняття 1.

Тема: Психологія типів і видів навчання (2 год.)

Лекція 4. Психологічні основи оптимізації навчання(2 год.)

Психологія викладання навчального матеріалу і керівництво розвитком учня, навчальна діяльність учня у психологічній структурі навчання. Навчальні впливи у психологічній структурі методів викладання, психологія методів навчання, навчання у співробітництві.

Основні поняття теми: викладання, керівництво, навчальні впливи, методи навчання. Співробітництво.

Лекція 5 Психологія навчання обдарованих і невстигаючих дітей (2 год.)

Підходи до класифікації важких дітей (Хевітт і Дженкінс, П. Скотт, О.Є.Лічко, В.І.Абраменко, О.І.Селецький, Д.І.Фельдштейн). Основні причини появи важкої дитини.

Ознаки соціальної та педагогічної запущеності дошкільнят: неуспішність у рольовій грі (труднощі в спілкуванні з ровесниками, діти віддають перевагу предметним іграм); невідповідність до навчання в школі (дисгармонія емоційно-вольової сфери, недостатньо розвинуті пізнавальні здібності та довольність поведінки, невміння спілкуватися з дорослими і дітьми); погана адаптація до перебування в дитячому садку; відхилення в поведінці (агресивність, гіперактивність); відставання в розвитку (пізніше починають ходити, говорити тощо).

Ознаки соціальної та педагогічної запущеності молодшого школяра: Порушення образу “Я”, нерозвинутість молодшого школяра як суб’єкта спілкування, нерозвинутість молодшого школяра як суб’єкта, специфіка індивідуально – типологічних особливостей. Організація індивідуальної роботи з педагогічно запущеними дітьми.

Основні причини складності підліткового віку. Суб’єкти реабілітації важких підлітків: педагогічно запущені, правопорушники, дезадаптовані підлітки з девіантною поведінкою, діти-сироти, підлітки з відхиленнями психосоматичного і нервово-психічного здоров’я та з функціональними відхиленнями. Основні напрями роботи вчителя з важкими підлітками.

Інтелектуальні та емоційно – мотиваційні особливості обдарованих дітей, категорії обдарованих дітей за М. Лейтесом, відстаючі у навчанні діти та психологічні основи роботи з ними.

Основні поняття теми: обдарованість, успішність, рефлексія, емпатія, діагностика, диференціація педагогічна запущеність, важковиховуваність, девіантна поведінка, важконаучуваність, превентивне виховання, агресивність, акцентуація характеру, реакція імітації, реакція компенсації, гіперопіка, інфантильність особистості, шкільна дезадаптація, корекція поведінки, фрустрація, психопатія.

Практичне заняття 2.

Тема: Чинники ефективності навчання (2год.)

Семінар 4. Психологія навчання обдарованих і невстигаючих дітей (2 год.)

Змістовий модуль III.

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЇ ВИХОВАННЯ

Лекція 6. Теоретичні основи психології виховання – 2 год.

Предмет, завдання, методи педагогічної психології.

Значення психологічних знань для побудови процесу виховання. Теорії виховання.

Механізми формування особистості: Соціальний механізм: механізм усвідомлення, соціальна пам’ять соціальне мислення. Педагогічний механізм.

Психологічні механізми: горизонтальний механізм (знання – розуміння – переживання – регулятивний механізм – поведінка – здібності – діяльність – ставлення і спрямованість – світогляд); вертикальний механізм (вплив рівнів психіки один на одного і їх усіх на фізіологічні механізми); психодинамічний механізм : потреба – зусилля – задоволення; міжособистісний груповий механізм включає такі взаємозв'язані механізми: психічне зараження, наслідування, механізм ідентифікації, груповий тиск, змагання, суперництво.

Цілі, засоби і методи виховання.

Показники і критерії вихованості, їх психологічна природа (відповідність поведінки, ставлень, установок людини моральним вимогам суспільства; гармонійне поєднання усіх видів виховання в поведінці, ставленнях, діяльності; ступінь практичного прояву в особистості почуття відповідальності, самостійності, активності; співвідношення внутрішнього гуманізму і зовнішньої вихованості; особливості поведінки в ситуації безкарності та поза примусом і контролем; поведінка в ситуації емоційної напруги, стресових, екстремальних ситуаціях; здатність творчо змінювати поведінку в нестандартних умовах.

Проблема управління вихованням.

Основні поняття: психічне зараження, наслідування, емпатія, ідентифікація, рефлексія, саморегуляція мотивації, внутрішній локус контролю, риси особистості, потреби, мотиви, виховання, моральна дія, стійкість моральних якостей особистості, вихованість, критерії вихованості.

Практичне заняття 3. Актуальні проблеми психології виховання.

Лекція 7 . Соціально - психологічні аспекти виховання – 2 год.

Спілкування і виховання. Розвиток мотивів спілкування у дітей від народження до закінчення школи. Удосконалення засобів спілкування в онтогенезі.

Соціальний спадок. Формування і зміна соціальних установок. Співвідношення раціонального і емоційного у впливах на соціальні установки.

Колектив і розвиток особистості. Шляхи усунення негативного і підсилення позитивного впливу колективу на особистість. Психолого-педагогічні принципи перебудови взаємовідносин особистості і колективу.

Основні психолого-педагогічні задачі роботи в дитячих групах. Цілі педагогічного керівництва.

Управління міжособистісними відносинами в дитячих групах і колективах.

Розвиток організаторських і виконавчих умінь.

Навчання дітей умінням і навичкам спілкування: вести дискусію, попереджати і вирішувати конфлікти.

Основні напрямки формування і розвитку ділових та моральних взаємин дітей.

Умови оптимальної організації спільної діяльності дітей в групах. Соціально-психологічні основи організації групової діяльності дітей.

Наближення змісту і задач спільної діяльності дітей до проблем життя дорослих людей.

Розвиток особистості в дитячих групах і колективах.

Психологічні особливості сімейного виховання.

Основні поняття: група, колектив, міжособистісні відносини, уміння і навички спілкування, спільна діяльність, дискусія, конфлікт, організаторські та виконавчі уміння, гуманні відносини, сімейне виховання, тренінг.

Семінар 5. Соціально - психологічні аспекти виховання (2 год.)

Лекція 8. Вікові аспекти виховання – 2 год.

Початок формування соціально важливих якостей особистості. Шляхи розвитку і закріплення дитячої емоційної прив'язаності до людей. Виховання акуратності і дисциплінованості. Дисциплінованість як здатність до внутрішньої саморегуляції.

Моральне виховання дітей в перші роки життя. Соціально-психологічні умови виховання правильної самооцінки і адекватного рівня домагань. Оптимальні умови для виховання самостійності і відповідальності. Фізичне і гігієнічне виховання в ранні роки.

Становлення характеру дитини. Основні види діяльності дошкільників і молодших школярів, в яких відбувається становлення характеру. Моральне, трудове, розумове виховання дошкільника та молодшого школяра. Виховання в грі. Виховання в навчанні. Виховання в домашній праці. Основи економічного та екологічного виховання.

Виховання підлітків. Основні якості особистості, що виховуються в старших класах школи. Особливе виховне значення гуманітарних предметів. Виховання у спілкуванні з ровесниками і дорослими. Утворення підліткових та юнацьких груп. Виховна роль участі дорослих в діяльності дитячих груп. Виховна роль молодіжної моди і масової культури. Орієнтація в засобах масової інформації. Вироблення потреби і інтересу до читання художньої літератури.

Основні поняття: дисципліна, гігієнічні навички, моральні почуття, самостійність, мотивація досягнення успіху, самооцінка, рівень домагань, предметна діяльність, міжособистісні відносини, групова діяльність, моральне, трудове, розумове економічне, екологічне виховання, самообслуговування, соціальна позиція, самозабезпечення, професійне самовиховання.

Семінар 6. Вікові аспекти виховання (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІV ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І ПСИХОЛОГІЯ ВЧИТЕЛЯ.

Лекція 9. Загальна психологічна характеристика педагогічної діяльності (4 год.)

Загальна характеристика педагогічної освіти. Педагогічна діяльність у системі інших видів діяльності. Психологічна характеристика функцій педагогічної діяльності. Особливості педагогічної діяльності. Педагогічні здібності та їх структура. Формування педагогічних здібностей. Педагогічні вміння та навички. Професійна спрямованість особистості вчителя.

Види стилів та індивідуальний стиль діяльності вчителя. Психологічні основи педагогічної оцінки, педагогічного такту, педагогічної етики. Психологічна готовність вчителя до педагогічної праці. Психологія педагогічних стереотипів. Психологія педагогічного авторитету, авторитаризму.

Основні поняття теми: учіння, компоненти учіння (змістові, цільові, мотиваційні, операційні, емоційно-вольові, комунікативні, результативні, контрольно-оцінні), здібності. педагогічна спостережливість, педагогічні уявлення, педагогічний такт, розподіл уваги, організаторські здібності, вимогливість, педагогічна майстерність, педагогічна оцінка, стилі педагогічної діяльності

Семінарське заняття 7. Загальна психологічна характеристика педагогічної діяльності (2 год.)

Лекція 10. Взаємодія вчителя із соціальним оточенням, адаптація його до умов професійної діяльності (2 год.)

Суб'єкт-суб'єктна взаємодія в педагогічній діяльності. Педагогічні уміння. Педагогічна діяльність як процес розв'язання педагогічних завдань. Педагогічні здібності. Психологічна характеристика педагогічної майстерності і її рівнів.

Психологія стилів педагогічної діяльності. Психологічна характеристика особистості вчителя. Професійна самосвідомість вчителя. Стресостійкість як значуща риса особистості вчителя. Професійна відповідність (придатність) вчителя. Особливості педагогічної діяльності.

Психологічні основи педагогічної оцінки, педагогічного такту, педагогічної етики. Взаємини вчителя з учнями.

Психологія педагогічних стереотипів. Психологія педагогічного авторитету, авторитаризму.

Психологія повсякдення і криза педагогічної свідомості.

Взаємостосунки вчителів як необхідна умова створення сприятливого психологічного клімату в школі.

Соціально-психологічні проблеми адаптації молодого вчителя до умов педагогічної діяльності. Внутріособистісні конфлікти педагога і їх прояв у професійній діяльності.

Основні поняття теми: взаємодія, адаптація, конфлікт, види конфліктів, професійна діяльність. педагогічна спостережливість, педагогічні уявлення, педагогічний такт, розподіл уваги, організаторські здібності,

вимогливість, педагогічна майстерність, педагогічна оцінка, стилі педагогічної діяльності.

Практичне заняття 4.

Тема: Взаємодія вчителя із соціальним оточенням, адаптація його до умов професійної діяльності (2 год.)

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Педагогічна психологія»

Разом: 144 год., із них 20 год. – лекції, 14 год. – семінарські заняття, 8 год. – практичні заняття, 6 год. – індивідуальна робота, 54 год. – самостійна робота, 6 год. – модульний контроль, підсумковий контроль - іспит

Назва модуля	Змістовний модуль 1 ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА І НАВЧАЛЬНИЙ ПРЕДМЕТ	Змістовний модуль 2 НАВЧАННЯ ЯК ФЕНОМЕН ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
Кількість балів за модуль	61,5	84,5
Теми лекцій	1. Вступ. Місце педагогічної психології в системі наукового знання 2. Історичний нарис виникнення і становлення та педагогічної психології 26	3. Закономірності навчального процесу 4. Психологічні основи оптимізації навчання 5. Психологія навчання обдарованих і невстигаючих дітей 36
Теми семінарських занять	1. Вступ. Місце педагогічної психології в системі наукового знання 2. Історичний нарис виникнення і становлення та педагогічної психології 226	3. Психологія навчальної діяльності 4. Психологія навчання обдарованих і невстигаючих дітей 226
Теми практичних занять		1. Психологія типів і видів навчання 116 2. Чинники ефективності навчання 116
Самостійна робота	Виконання дом. Завдань 56	Виконання дом. завдань 56
ІНДЗ	Теоретико-експериментальне дослідження 7,56	Теоретико-експериментальне дослідження 7,56
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 25	

Назва модуля	Змістовний модуль 3 ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЇ ВИХОВАННЯ	Змістовний модуль 4 ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПСИХОЛОГІЯ ВЧИТЕЛЯ
Кількість балів за модуль	73,5	61,5
Теми лекцій	6. Теоретичні основи психології виховання 7. Соціально - психологічні аспекти виховання 8. Вікові аспекти виховання 36	9. Загальна психологічна характеристика педагогічної діяльності 10. Взаємодія вчителя із соціальним оточенням, адаптація його до умов професійної діяльності 26
Теми семінарських занять	5. Соціально - психологічні аспекти виховання 6. Вікові аспекти виховання 226	7. Загальна психологічна характеристика педагогічної діяльності 116
Теми практичних занять	3. Актуальні проблеми психології виховання 116	4. Взаємодія вчителя із соціальним оточенням, адаптація його до умов професійної діяльності 116
Самостійна робота	Виконання дом. завдань 56	Виконання дом. завдань 56
ІНДЗ	Теоретико-експериментальне дослідження 7,56	Теоретико-експериментальне дослідження 7,56
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 2 256	Модульна контрольна робота 3 256
Підсумковий контроль	іспит	

Індекс перерахунку: 8.1-8.4(див. розд.VIII.)

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Семінар 1

Тема: МІСЦЕ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ В СИСТЕМІ НАУКОВОГО ЗНАННЯ (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Структура і функції педагогічної психології.
2. Проблеми і завдання педагогічної психології.
3. Зв'язок педагогічної психології із загальною та педагогічною, диференційною, соціальною психологією, психологією праці, віковою фізіологією, педагогікою тощо.
4. Основні принципи педагогічної психології.
5. Вимоги до методів дослідження.
6. Класифікаційні системи методів. Організаційні методи дослідження (лонгітюд, "поперечний зріз", комплексний метод). Емпіричні методи. Спостереження та його види. Інтроекція.
7. Особливості застосування експериментальних методів. Природний і лабораторний експерименти. Формувальний експеримент. Генетико-моделюючий експеримент.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована література

Основна література

1. Вікова та педагогічна психологія / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. – К., 2001. – С. 5-30.
2. Вікова і педагогічна психологія / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. – К., 2007. – С. 6-8.
3. Возрастная и педагогическая психология / Под ред. А.В. Петровского. – М., 1979. – С. 3-21.
4. Возрастная и педагогическая психология / Под ред. М.В. Гамезо. – М., 1984. – С. 3-36.
5. Максименко С.Д. Основи генетичної психології. – К., 1998. – С. 9-23.

Додаткова література

1. Абрамова Г.С. Введение в практическую психологию. - Екатеринбург, 1995.
2. Введение в психологию / Под общ. ред. А.В. Петровского. - М., 1996.
3. Возрастная и педагогическая психология / Под ред. М.В. Гамезо, Е.А. Петрова, Л.М. Орлова. - М., 2003.
4. Возрастная и педагогическая психология. Тексты/ Сост. М. Шуаре. - М., 1992.
5. Возрастная и педагогическая психология: Хрестоматия. -М., 1998.

Семінар 2

Тема: ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ І СТАНОВЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Психологічні погляди Ж.-Ж. Руссо, К.Д. Ушинського, Л.С. Виготського, А.С. Макаренка, Н.К. Крупської.
2. Характеристика педологічної концепції як науки про дитину.
3. Становлення педагогічної психології в Україні (М.І. Алексєєва, В.К. Котирло, Г.С. Костюк, Є.О. Мілерян, Д.Ф. Ніколенко, О.М. Раєвський, О.В. Скрипченко та ін.).
4. Основні напрямки в розвитку сучасної педагогічної психології.
5. Теорії психічного розвитку і навчання (А. Валлон, Дж. Брунер, К. Коффка, Ж. Піаже, Е. Торндайк, З. Фройд та ін.).

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Навчальна дискусія.

Рекомендована література

Основна література

1. Вікова та педагогічна психологія / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. - К., 2001. - С. 10-30.
2. Вікова і педагогічна психологія / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. - К., 2007. - С. 12-34.
3. Возрастная и педагогическая психология / Под ред. А.В. Петровского. - М., 1979. - С. 3-21.
4. Возрастная и педагогическая психология / Под ред. М.В. Гамезо. - М., 1984. - С. 3-36.
5. Максименко С.Д. Основи генетичної психології. - К., 1998. - С. 9-23.

Додаткова література

1. Абрамова Г.С. Введение в практическую психологию. - Екатеринбург, 1995.
2. Введение в психологию / Под общ. ред. А.В. Петровского. — М., 1996.
3. Возрастная и педагогическая психология / Под ред. М.В. Гамезо, Е.А. Петрова, Л.М. Орлова. - М., 2003.
4. Возрастная и педагогическая психология. Тексты / Сост. М. Шуаре - М., 1992.

Змістовий модуль II.
НАВЧАННЯ ЯК ФЕНОМЕН ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
Семінар 3

Тема: Психологія навчальної діяльності (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Загальні психологічні особливості навчальної діяльності.
2. Психологічна характеристика типів навчання.
3. Психологічна характеристика видів навчання.
4. Психологія засвоєння і розуміння знань і понять.
5. Психологічні засади формування умінь.
6. Психологічні умови формування навичок.

II. Проведення дискусії: Традиційний та проблемний виклад навчального матеріалу: недоліки та переваги.

Рекомендована література

Основна література

1. Бочелюк В.Й., Зарицька В.В. Педагогічна психологія. - К., 2006.
2. Вікова та педагогічна психологія / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. - К., 2001.
3. Вікова і педагогічна психологія / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. - К., 2007.
4. Возрастная и педагогическая психология / Под ред. М.В. Гамезо. - М., 1983. -
5. Возрастная и педагогическая психология / Под ред. А.В. Петровского. - М., 1979. -
6. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія. — К., 2002.
7. Педагогічна психологія / За ред. Л.М. Проколієнко, Д.Ф. Ніколенка. - К., 1991.

Додаткова література

1. Власова О.І. Педагогічна психологія. - К., 2001.
2. Габай Т.В. Педагогическая психология. — М., 2001.
3. Дошкільна педагогічна психологія / За ред. Д.Ф. Ніколенка. - К., 1987.
4. Лозниця В.С. Психологія і педагогіка. - К., 1999.
5. Люкин В.В. Педагогическая психология. — Глазов, 2000.
6. Максименко С.Д. Генетична психологія. - К., 1998.
7. Марцинковская Т.Д. История детской психологии. — М., 1998.

Практичне заняття 1.

Тема: Психологія типів і видів навчання (2год.)

План заняття

I. Побудуйте опорну схему і відтворіть у ній структуру проблемного навчання.

II. Поясніть логічний взаємозв'язок між компонентами цієї структури.

III. Доведіть істинність висловів. Доберіть приклади, які ілюструють названі положення.

1.Проблемне навчання розвиває аналітичне мислення.

2.Проблемне навчання забезпечує міцність знань.

3.Проблемне навчання робить процес навчання більш привабливим і цікавим.

4.Проблемне навчання навчає застосовувати знання в практичній діяльності.

5.Проблемне навчання стимулює творче зростання вчителя, вчителя.

IV. Які типи навчання характеризують вказані ознаки?

1. Учитель залучає учнів до виокремлення навчальної задачі.
2. Учні самостійно вивчають навчальний матеріал.
3. Школярі використовують знання на практиці

1. Учитель повідомляє учням аксіомні знання.
2. Учні завчають інформацію, не заглиблюючись у суть.
3. Учні по пам'яті відтворюють знання

1. Учитель "подає" навчальний матеріал.
2. Учні усвідомлено завчають навчальний матеріал.
3. Учні інформують вчителя про рівень своїх знань

Рекомендована література

Основна література

1. Бочелюк В.Й., Зарицька В.В. Педагогічна психологія. - К., 2006.
2. Вікова та педагогічна психологія / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. - К., 2001.
3. Вікова і педагогічна психологія / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. - К., 2007.
4. Возрастная и педагогическая психология / Под ред. М.В. Гамезо. -М., 1983.
5. Возрастная и педагогическая психология / Под ред. А.В. Петровского. - М., 1979
6. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія. — К., 2002.
7. Педагогічна психологія / За ред. Л.М. Проколієнко, Д.Ф. Ніколенка. - К., 1991.

Додаткова література

1. Власова О.І. Педагогічна психологія. - К., 2001.
2. Габай Т.В. Педагогическая психология. — М., 2001.
3. Дошкільна педагогічна психологія / За ред. Д.Ф. Ніколенка. - К., 1987.
4. Лозниця В.С. Психологія і педагогіка. - К., 1999.
5. Люкин В.В. Педагогическая психология. — Глазов, 2000.
6. Максименко С.Д. Генетична психологія. - К., 1998.
7. Марцинковская Т.Д. История детской психологии. — М., 1998.
8. Марцинковская Т.Д. История детской психологии. - М., 2004.

Практичне заняття 2.

Тема: Чинники ефективності навчання (2год.)

План заняття

I. Спираючись на опрацьований зміст теми, сформулюйте відповіді на проблемні питання

1. Дайте визначення понять «учіння», «навчання», «навчальна діяльність», «навченість», «научіння» і охарактеризуйте їх.
2. Визначте цілі навчальної діяльності.
3. Охарактеризуйте основні види навчальних дій і їх складові.
4. Проаналізуйте психологічні умови розуміння учнями навчального матеріалу.

II. Мозкова атака «Чинники ефективності навчання».

III. Написання творчої роботи: "Специфіка навчання дошкільника".

Рекомендована література

Основна література

1. Бочелюк В.Й., Зарицька В.В. Педагогічна психологія. - К., 2006.
2. Вікова та педагогічна психологія / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. - К., 2001.
3. Вікова і педагогічна психологія / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. - К., 2007.
4. Возрастная и педагогическая психология / Под ред. М.В. Гамезо. - М., 1983.
5. Возрастная и педагогическая психология / Под ред. А.В. Петровского. - М., 1979
6. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія. — К., 2002.
7. Педагогічна психологія / За ред. Л.М. Проколієнко, Д.Ф. Ніколенка. - К., 1991.

Додаткова література

8. Власова О.І. Педагогічна психологія. - К., 2001.
9. Габай Т.В. Педагогическая психология. — М., 2001.

10. Дошкільна педагогічна психологія / За ред. Д.Ф. Ніколенка. - К., 1987.
11. Лозниця В.С. Психологія і педагогіка. - К., 1999.
12. Люкин В.В. Педагогическая психология. — Глазов, 2000.
13. Максименко С.Д. Генетична психологія. - К., 1998.
14. Марцинковская Т.Д. История детской психологии. — М., 1998.

Семінарське заняття 4.

Психологія навчання обдарованих і невстигаючих дітей(2 год.)

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Психологічні засади роботи з обдарованими дітьми.
2. Психологічні основи роботи з відстаючими у навчанні дітьми.
3. Психологія індивідуалізації навчання.
4. Психологія диференціації навчання.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована література

Основна література

1. Бочелюк В.Й., Зарицька В.В. Педагогічна психологія. - К., 2006.
2. Вікова та педагогічна психологія / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. - К., 2001.
3. Вікова і педагогічна психологія / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. - К., 2007.
4. Возрастная и педагогическая психология / Под ред. М.В. Гамезо. - М., 1983. -
5. Возрастная и педагогическая психология / Под ред. А.В. Петровского. - М., 1979. -
6. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія. — К., 2002.
7. Педагогічна психологія / За ред. Л.М. Проколієнко, Д.Ф. Ніколенка. - К., 1991.

Додаткова література

8. Власова О.І. Педагогічна психологія. - К., 2001.
9. Габай Т.В. Педагогическая психология. — М., 2001.
10. Дошкільна педагогічна психологія / За ред. Д.Ф. Ніколенка. - К., 1987.
11. Лозниця В.С. Психологія і педагогіка. - К., 1999.
12. Люкин В.В. Педагогическая психология. — Глазов, 2000.
13. Максименко С.Д. Генетична психологія. - К., 1998.
14. Марцинковская Т.Д. История детской психологии. — М., 1998.

Змістовий модуль III.
ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЇ ВИХОВАННЯ
Практичне заняття 3.
Тема: Актуальні проблеми психології виховання (2 год.)
План заняття

1. Наукова конференція на тему «Психологія виховання: актуальні проблеми сучасності».

Для підготовки до заняття студентам необхідно переглянути журнали з психології за останні півроку. Знайти в них публікації, які присвячені дослідженню проблем виховання. Систематизувати прочитаний матеріал. Виділити і підготувати статтю, яка найбільше сподобалася.

Хід заняття

Заняття проводиться у вигляді наукової конференції, кожен учасник розповідає про ті відкриття в науці, які в процесі самостійної підготовки до заняття були ним виявлені.

2. Вирішення психологічних задач.

Основна література: 3, 4, 8, 9.

Додаткова література: 13, 17, 20, 40, 44, 47, 51, 56.

Семінар 5.
Тема: Соціально - психологічні аспекти виховання (2 год.)
План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Спілкування і виховання.
2. Колектив і розвиток особистості.
3. Психологічні особливості сімейного виховання.

II. Проведення дискусії "Типи сімейного виховання: переваги і недоліки."

Основна література: 3, 4, 8, 9.

Додаткова література: 14, 34, 35, 52, 54, 60.

Семінар 6.
Тема: Вікові аспекти виховання (2 год.)
План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Психологія виховання дошкільника.
2. Психологічні особливості виховання молодших школярів.
3. Специфіка виховання підлітків та старшокласників.

II. Робота у групах: Поради психолога батькам щодо виховання дітей.....віку.

Основна література: 1, 2, 4, 8, 9.

Додаткова література: 12, 29, 33, 40, 52.

Змістовий модуль IV
ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ТА ПСИХОЛОГІЯ ВЧИТЕЛЯ

Семінар 7.

Тема: Загальна психологічна характеристика педагогічної діяльності
(2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Загальна характеристика педагогічної освіти.
2. Педагогічна діяльність у системі інших видів діяльності.
3. Психологічна характеристика функцій педагогічної діяльності.
5. Особливості педагогічної діяльності.
6. Педагогічні здібності та їх структура.
7. Формування педагогічних здібностей.
8. Педагогічні вміння та навички.
9. Професійна спрямованість особистості вчителя.
10. Психологічні основи педагогічної оцінки, педагогічного такту, педагогічної етики.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Виконання творчої роботи: описати найбільш продуктивний стиль діяльності вчителя дошкільного закладу. Обґрунтувати свою позицію.

IV. Навчальна дискусія.

Рекомендована література

Основна література

1. Бочелюк В.Й., Зарицька В.В. Педагогічна психологія. - К., 2006.
2. Вікова та педагогічна психологія / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. - К., 2001.
3. Вікова і педагогічна психологія / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. - К., 2007.
4. Возрастная и педагогическая психология / Под ред. М.В. Гамезо. - М., 1983.
5. Возрастная и педагогическая психология / Под ред. А.В. Петровского. - М., 1979.
6. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія. — К., 2002.
7. Педагогічна психологія / За ред. Л.М. Проколієнко, Д.Ф. Ніколенка. - К., 1991.

Додаткова література

1. Власова О.І. Педагогічна психологія. - К., 2001.
2. Габай Т.В. Педагогическая психология. — М., 2001.
3. Дошкільна педагогічна психологія / За ред. Д.Ф. Ніколенка. - К., 1987.
4. Лозниця В.С. Психологія і педагогіка. - К., 1999.
5. Люкин В.В. Педагогическая психология. — Глазов, 2000.

6.Максименко С.Д. Генетична психологія. - К., 1998.

7.Педагогическая психология / Под ред. Н.В. Ключевой. - М., 2003.

Практичне заняття 4

Тема: Взаємодія вчителя із соціальним оточенням, адаптація його до умов професійної діяльності (2 год.)

План заняття

I. Спираючись на опрацьований зміст теми, сформулюйте відповіді на проблемні питання:

1. З якими проблемами стикається педагог, взаємодіючи із соціальним оточенням?
2. Які труднощі виникають у адаптації молодого вчителя до професійної діяльності?
3. Визначте соціально-психологічні бар'єри, що заважають ефективній взаємодії між вчителем і учнями.
4. У чому виявляється професійна деформація вчителя?
5. З якими соціальними групами доводиться взаємодіяти педагогу?
6. З'ясуйте, від чого залежить авторитет учителя в учнівському колективі.
7. Розкрийте основні типи помилкового авторитету вчителя.
8. Обґрунтуйте труднощі й особливості адаптації вчителя до учнівського колективу.

II. Навчальна дискусія.

Рекомендована література

Основна література

- 1.Бочелюк В.Й., Зарицька В.В. Педагогічна психологія. - К., 2006.
- 2.Вікова та педагогічна психологія / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. - К., 2001.
- 3.Вікова і педагогічна психологія / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. - К., 2007.
- 4.Возрастная и педагогическая психология / Под ред. М.В. Гамезо. - М., 1983.
- 5.Возрастная и педагогическая психология / Под ред. А.В. Петровского. - М., 1979.
- 6.Лисянська Т.М. Педагогічна психологія. — К., 2002.
- 7.Педагогічна психологія / За ред. Л.М. Проколієнко, Д.Ф. Ніколенка. -К., 1991.

Додаткова література

- 1.Власова О.І. Педагогічна психологія. - К., 2001.
- 2.Габай Т.В. Педагогическая психология. — М., 2001.
- 3.Дошкільна педагогічна психологія / За ред. Д.Ф. Ніколенка. - К., 1987.
- 4.Лозниця В.С. Психологія і педагогіка. - К., 1999.
- 5.Люкин В.В. Педагогическая психология. — Глазов, 2000.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ Змістовий модуль I.

ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА І НАВЧАЛЬНИЙ ПРЕДМЕТ

Тема: ІСТОРИЧНИЙ НАРИС ВИНИКНЕННЯ І СТАНОВЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

1. Визначити поняття: 1) біогенетична концепція; 2) діалектичний підхід; 3) дитяча психологія; 4) конвергенція; 5) педологія; 6) рекапітуляція; 7) соціогенетична концепція.
2. Проаналізувати основну та додаткову літературу на предмет використання вказаних термінів..
3. Провести тематичне дослідження діяльності одного з учених:
 1. Теорія трьох ступенів розвитку дитини (К. Бюлер).
 2. Система діагностики психічного розвитку дитини (А. Гезелл).
 3. Теорія ігрової діяльності (Д.Б. Ельконін).-4 год. **(5 балів)**

Змістовий модуль II.

НАВЧАННЯ ЯК ФЕНОМЕН ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Тема: Психологія навчальної діяльності

1. Підготувати доповідь за однією із тем – 3 год.:
 1. Основні моделі навчання.
 2. Психологічні проблеми розвивального навчання.
 3. Спільне і відмінне в теоріях навчання у вітчизняних і зарубіжних авторів.
 4. Формування позитивного ставлення школярів до навчання.
 5. Психологічні основи індивідуалізації та диференціації навчання.
2. Розкрити специфіку навчання старшокласників. – 1 год.
3. Здійснити психологічний аналіз заняття вчителя з дошкільниками. – 1 год.
4. Заздалегідь студентам дається завдання підготувати матеріал для заняття традиційного викладу та проблемного навчання. Час повідомлення – 10-12 хв. – 1 год.

Змістовий модуль III.

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЇ ВИХОВАННЯ

Тема : Психологія самовиховання – 6 год.

1. Самостійне опрацювання (конспектування): Бодалёв А.А. Психология о личности. – М., 1988. (Самовоспитания личности. – С.60-68).– 3 год.
2. Розробити програму самовиховання (на вибір студента).– 3 год.

Тема: Превентивне виховання та психологічні основи перевиховання – 4 год.

1. Розробити програму роботи психолога з профілактики адитивної поведінки підлітків та старшокласників.– 3 год.
3. Задати графічну схему вивченого матеріалу. – 1 год.

Тема: Психологічні особливості роботи з важкими дітьми – 6 год.

1. Підготувати доповідь за однією із тем – 5 год.:
 1. Психопатії і акцентуація характеру у підлітків.
 2. Особливості дітей, що виховуються в закладах інтернатного типу.
 3. Психічні відхилення у підлітків-правопорушників.
 4. Діагностика та психокорекційна робота з важкими дошкільниками.
 5. Індивідуальний підхід до невстигаючих і недисциплінованих молодших школярів.
2. Задати графічну схему вивченого матеріалу. – 1 год.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV.

ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І ПСИХОЛОГІЯ ВЧИТЕЛЯ

Тема : Взаємодія вчителя із соціальним оточенням, адаптація його до умов професійної діяльності

1. Розкрити поняття: 1) взаємодія, 2) адаптація, 3) конфлікт, 4) види конфліктів, 5) професійна діяльність.
2. Проаналізувати основну та додаткову літературу на предмет використання вказаних термінів.
3. Розробити індивідуальні прийоми взаємодії із соціальним оточенням. **5 балів)**

Тема : Особливості педагогічного спілкування – 5 год.

1. Самостійне опрацювання (конспектування): Добрович А.Б. Воспитателю о психологии и психогигиене общения: Книга для учителей и родителей. – М., 1987. – С.66-117 (анатомія діалога). – 3 год.
2. Підібрати вправи, спрямовані на вироблення в людини ефективних форм адаптивної міжособистісної поведінки. – 1 год.
3. Задати графічну схему вивченого матеріалу. – 1 год.

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА (навчальний проект)

Індивідуальне навчально-дослідне завдання — це різновид позааудиторної самостійної роботи студента навчального та навчально-дослідного характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу курсу „Педагогічна психологія”.

Мета ІНДЗ — самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студентів з навчальної дисципліни та розвиток навичок самостійної роботи.

Зміст ІНДЗ — це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми дисципліни „Педагогічна психологія”, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих в процесі лекційних і практичних занять.

Види ІНДЗ. Робоча програма курсу „Педагогічна психологія” передбачає обов’язкове виконання ІНДЗ двох видів: теоретичного і практичного.

Теоретичне ІНДЗ передбачає вільний вибір однієї з загальних запропонованих теоретичних тем дисципліни для поглибленого її вивчення.

Практичне ІНДЗ передбачає аналіз практичної ситуації.

Вимоги до оформлення та написання ІНДЗ.

Оформлення ІНДЗ. Роботу потрібно виконати на окремих аркушах, які необхідно скріпити. На титульному аркуші слід вказати прізвище, ім'я та по-батькові студента, курс, групу, спеціальність. Текст навчально-дослідної роботи повинен бути чітким, розбірливим, з пронумерованими сторінками, планом роботи.

Після викладених питань студент вказує перелік використаної ним літератури в алфавітному порядку, відповідно до встановлених вимог написання списку літератури.

Навчально-дослідна робота передбачає відповіді на теоретичне питання та практичне завдання. Який номер теоретичного питання обирає студент – такий же йому дістається номер практичного завдання.

Теоретичне питання передбачає логічне викладення студентом основних положень, детальний аналіз точок зору різних авторів щодо конкретного питання, формулювання власних висновків та узагальнень. Відповідно розкриття теоретичного питання потребує використання основної навчальної та додаткової літератури, аналізу періодичних видань. Виклад теоретичного питання за обсягом має становити 8-10 сторінок.

Виконання практичного завдання передбачає вміння студента використовувати теоретичні знання з соціальної психології в практичній діяльності, нестандартних ситуаціях тощо. Аналізуючи виконання практичної частини роботи, оцінюватиметься вміння студента творчо мислити, орієнтуватися в складних ситуаціях соціальної дійсності, усвідомлення психологічної сутності соціальних явищ.

В кінці роботи ставиться дата та підпис виконавця.

Теоретична і практична ІНДЗ зброшуровані в один звіт.

Орієнтовна структура ІНДЗ – теоретична частина науково-психологічного дослідження повинна містити: вступ, основну частину, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Практична частина розкривається в довільній формі після викладу теоретичної.

Оцінювання ІНДЗ.

Виконання теоретичної частини ІНДЗ оцінюється до 20 балів, практичної – до 10.

Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 7.1 і 7.2.

Таблиця 7.1

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	2 бали
2.	Складання плану дослідження	3 бали
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	8 балів
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	5 балів
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	7 балів
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	5 балів
Разом		30 балів

Таблиця 7.2

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	28-30	Відмінно
Достатній	22-27	Добре
Середній	16-21	Задовільно
Низький	0-15	Незадовільно

Якщо при перевірці в ІНДЗ не виявлено суттєвих фахових помилок, оформлення її відповідає вимогам кафедри, то така робота може бути прийнята без захисту з оцінкою „відмінно”. У всіх інших випадках ІНДЗ захищається автором з виставленням відповідної оцінки в межах до 30 балів.

ВІДМІННО, що відповідає 28-30 балам, ставиться: при виконанні ІНДЗ у повному обсязі, теоретична та практична частини не мають помилок; відповіді на запитання вичерпні й аргументовані; оформлення відповідає вимогам кафедри.

ДОБРЕ, що відповідає 22-27 балам, ставиться якщо: ІНДЗ виконано в повному обсязі і вона не має помилок, які потребують її переробки; відповіді на запитання даються по суті, але не в деталях.

ЗАДОВІЛЬНО, що відповідає 16-21 балам, ставиться, якщо ІНДЗ виконана не в повному обсязі; мають місце помилки; оформлення не

відповідає вимогам; відповіді на запитання даються не в повному обсязі.

НЕЗАДОВІЛЬНО, що відповідає 0-15 балам, виставляється якщо: ІНДЗ виконана не в повному обсязі; мають місце суттєві помилки, які тягнуть за собою переробку; оформлення не відповідає вимогам; на запитання студента дає неправильні відповіді.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Педагогічна психологія».

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

Перелік теоретичних питань до ІНДЗ

1. Виховні впливи в період раннього дитинства.
2. Виховання самостійності і внутрішньої свободи дитини.
3. Фізичне виховання в ранньому віці.
4. Психологічні основи виховання відкритості в спілкуванні і довіри до людей у немовлят.
5. Дидактичні ігри і заняття з дітьми раннього віку.
6. Психодіагностична функція дитячих ігор.
7. Шляхи удосконалення дитячих ігор з метою збільшення їх виховного потенціалу.
8. Статеве виховання у підлітковому віці.
9. Особливості морального виховання молодших школярів.
10. Психолого-педагогічна корекція конфліктів у групах дітей та підлітків.
11. Психологічні основи самовиховання.
12. Виховання в спілкуванні з ровесниками та дорослими.
13. Виховання через засоби масової інформації і культури.
14. Характеристика рівнів та типів наuczіння.
15. Особливості наuczіння в різні вікові періоди.
16. Взаємозв'язок наuczіння і дозрівання.
17. Оцінка ефективності процесу наuczіння.
18. Сучасні концепції наuczіння.
19. Психологічні проблеми розвивального навчання.
20. Спільне і відмінне в теоріях навчання у вітчизняних і зарубіжних авторів.
21. Формування позитивного ставлення школярів до навчання.
22. Психологічні основи індивідуалізації та диференціації навчання.
23. Специфіка учбової діяльності шестирічок.
24. Психологічна структура учбової діяльності.
25. Педагогічні здібності, їх психологічна характеристика.
26. Характеристика уміння вчитися.
27. Психологічні основи педагогічної діяльності вчителя.
28. Способи активізації учбової діяльності школярів.
29. Формування прийомів учбової діяльності школярів.
30. Стили педагогічного спілкування та їх ефективність.

Перелік практичних питань до ІНДЗ

1. Дослідити психолого-педагогічні проблеми статевого виховання в дитячому віці.
2. Розробити практичні шляхи вирішення проблеми різнобічного розвитку особистості дитини в групах.
3. Розробити психолого-педагогічні поради батькам дошкільників по розвитку у них умінь і навичок спілкування.
4. Розкрити можливі шляхи управління діловими і особистісними взаємовідносинами учнів у групах.
5. Розкрити шляхи впливу вчителя на психологічний клімат класу.
6. Розробити та подати варіант організації групової діяльності дітей.
7. Дати порівняльну характеристику особливостей самовиховання на різних вікових етапах становлення особистості.
8. Запропонувати шляхи покращення самовиховання підлітків.
9. Запропонувати можливі шляхи удосконалення дитячих ігор з метою збільшення їх виховного потенціалу.
10. Дослідити особливості морального виховання молодших школярів.
11. Подати варіант виховного та корекційного заняття з проблеми дитячої агресивності.
12. Розробити корекційне заняття: розвиток самосвідомості підлітків.
13. Розробити шляхи здійснення вчителем виховного впливу на особистість через колектив.
14. Виховання в спілкуванні з ровесниками та дорослими.
15. Розкрити психологічні аспекти самовиховання, на основі власного досвіду.
16. Розробити шляхи формування самостійності учнів в старших класах школи.
17. Психологічні рекомендації батькам, щодо створення умов особистісного розвитку старшокласників.
18. Намітити програму діагностичної та психокорекційної роботи з важкими підлітками.
19. Психологічні рекомендації вчителю по здійсненню індивідуального підходу до невстигаючих і недисциплінованих молодших школярів.
20. Розкрити основні психологічні проблеми розвивального навчання.
21. Написати поради батькам і вчителям, щодо формування позитивного ставлення школярів до навчання.
22. Розкрити декілька способів активізації учбової діяльності школярів.
23. Вказати можливі варіанти розвитку творчих здібностей дошкільників.
24. Скласти програму розвитку необхідних якостей вчителя та його педагогічних здібностей.
25. Намітити шляхи удосконалення педагогічної діяльності вчителя.
26. Намітити шляхи роботи психолога та керівництва школи, щодо попередження і усунення педагогічних конфліктів.

27. Розробити класифікацію конфліктів в педагогічному колективі та запропонувати можливі способи їх усунення.
28. Розкрити психологічні можливості покращення спілкування в педагогічному колективі.
29. Розробити поради директору школи щодо підвищення ефективності діяльності педагогічного колективу.
30. Активні методи навчання педагогічному спілкуванню та його оптимізація. Розробити одне заняття.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Педагогічна психологія» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу. Реферативні дослідження та есе, які виконує бакалавр за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2., табл. 8.3. та табл. 8.4.

Таблиця 8.1

Розподіл балів, що присвоюються бакалаврам за різні види навчальної роботи

Види навчальної роботи студентів	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку
Відвідування лекції	1	10
Відвідування сем. лабораторних та практичних занять	1	11
Відповідь на практичному занятті	10	4
Відповідь на семінарському занятті	10	11
ІНДЗ	30	1

Написання реферату	15	1
Виконання домашнього завдання	5	4
Модульна контрольна робота	25	3

Відповідно до попередньої таблиці у табл. 8.2 представлено розподіл балів, що присвоюються студентам упродовж вивчення дисципліни «Педагогічна психологія».

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

Таблиця 8.2

Розподіл балів, що присвоюються студентам упродовж вивчення дисципліни «Педагогічна психологія».

Види діяльності	Максимальна кількість балів
Робота на семінарах, лабораторних заняттях, лекціях (Змістовий модуль 1)	24
Робота на семінарах, лабораторних заняттях, лекціях (Змістовий модуль 2)	47
Робота на семінарах, лабораторних заняттях, лекціях (Змістовий модуль 3)	36
Робота на семінарах, лабораторних заняттях, лекціях (Змістовий модуль 4)	24
Індивідуальна навчально-дослідницька робота	30
Модульні контрольні роботи (3)	75
Самостійна робота	20
Разом	256

Індекс перерахунку – $256/60=4,26$

Всі інші бали, що обрав студент вираховуються так: набрана студентом кількість балів ділиться на 4,26

Таблиця 8.3

Розрахунок максимальної кількості рейтингових балів за видами поточного та підсумкового контролю

№	Максимальна
---	-------------

п/п	Вид діяльності	кількість рейтингових балів
1.	Робота на семінарах, лабораторних заняттях, лекціях (Змістовий модуль 1)	5,63
2.	Робота на семінарах, лабораторних заняттях, лекціях (Змістовий модуль 2)	11,03
3.	Робота на семінарах, лабораторних заняттях, лекціях (Змістовий модуль 3)	8,45
4.	Робота на семінарах, лабораторних заняттях, лекціях (Змістовий модуль 4)	5,63
6.	Модульні контрольні роботи (1, 2, 3)	17,60
7.	Самостійна робота	4,69
8.	Індивідуальна навчально-дослідницька робота	7,04
9.	Екзамен	40
Підсумковий рейтинговий бал		100

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, іспит.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, доповідь.

➤ **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.4

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.5.

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.5.

Таблиця 8.5

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень магістрантів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

І. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, пояснення, розповідь, бесіда.

- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація, перегляд відео-касет.

- Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості тощо.

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «вікова психологія».

XI. ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Педагогічна психологія як галузь психологічної науки.
2. Завдання та принципи педагогічної психології.
3. Місце педагогічної психології в системі наукового знання, її зв'язок із загальною та педагогічною, диференційною, соціальною психологією, психологією праці, віковою фізіологією, педагогікою тощо.
4. Основні методологічні принципи психологічного дослідження. Вимоги до методів дослідження.
5. Організаційні методи дослідження (лонгітюд, «поперечний зріз», комплексний метод).
6. Емпіричні методи (спостереження, експеримент, «близнюковий метод»).
7. К.Д. Ушинський як родоначальник вікової та педагогічної психології.
8. Біогенетичний напрямок у психології.
9. Соціогенетичний напрямок у психології.
10. Когнітивно-генетична теорія Ж. Піаже.
11. Культурно-історична теорія розвитку вищих психічних функцій (Л.С. Виготський).
12. Ознаки психічного розвитку. Чинники психічного розвитку.
13. Соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність, новоутворення як показники вікового розвитку.
14. Провідна роль навчання в психічному розвитку дитини. Зона актуального і зона найближчого розвитку (Л.С. Виготський).
15. Психологія дітей шестирічного віку. Методи навчання шестирічних дітей.
16. Психологічна готовність до вступу в школу (інтелектуальна, особистісна, соціально-психологічна, вольова).

17. Психологічні особливості навчальної діяльності обдарованих дітей.
18. Теорія поетапного формування розумових дій (П.Я. Гальперін).
19. Теорія навчання Л.С. Виготського.
20. Теорія навчання В.В. Давидова.
21. Теорія навчання Д.Б. Ельконіна.
22. Психологічні механізми формування особистості.
23. Проблема управління вихованням.
24. Показники і критерії вихованості, їх психологічна природа.
25. Виховне значення різних форм спілкування.
26. Виховний вплив колективу на особистість.
27. Характеристика сімейного виховання.
28. Виховання в дошкільному і молодшому шкільному віці.
29. Виховання підлітків і юнаків.
30. Самовиховання, його завдання та структура.
31. Основні етапи та методи самовиховання.
32. Особливості формування правильної самооцінки та потреби в досягненні успіхів.
33. Моральне виховання дітей.
34. Організація індивідуальної роботи з педагогічно запущеними дітьми.
35. Поняття наочності, навчання, учіння.
36. Рівні та типи наочності.
37. Особливості наочності в різні вікові періоди.
38. Психологічні основи теорій навчання.
39. Аналіз основних типів навчання.
40. Загальна характеристика видів навчання.
41. Механізми та зміст навчання.
42. Формування знань, умінь і навичок.
43. Психологічна структура учбової діяльності.
44. Формування мотивації учбової діяльності.
45. Психологічні основи індивідуалізації та диференціації навчання.
46. Чинники ефективності навчання.
47. Педагогічні здібності вчителя.
48. Структурні компоненти педагогічної діяльності.
49. Стили педагогічної діяльності, їх характеристики.
50. Керівництво дитячими групами і колективом.
51. Навчання дітей умінням і навичкам спілкування.
52. Соціально-психологічні основи організації групової діяльності дітей.
53. Стили керівництва педагогічним колективом.
54. Організація і стимулювання роботи членів педагогічного колективу.
55. Попередження і усунення конфліктів в роботі педагогічного колективу.
56. Сутність педагогічного спілкування, його функції.
57. Конфліктогенні педагогічні ситуації. Особливості педагогічних конфліктів.
58. Ефективність та культура педагогічного спілкування.

59. Психологічні особливості педагогічної саморегуляції.
60. Формування позитивного ставлення школярів до навчання.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

основна

1. Возрастная и педагогическая психология /Под ред. М.В.Гамезо и др. – М., 1984.
2. Возрастная и педагогическая психология /Под ред. А.В.Петровского. – М., 1979.
3. Выготский Л.С. Педагогическая психология. – М., 1991.
4. Казанская В.Г. Педагогическая психология СПб.: Питер, 2003. – 366 с. – (Серия "Краткий курс").
5. Немов Р.С. Психология: В 3 кн. – М.: ВЛАДОС, 1998. – Кн. 2. – 608 с.12.
6. Практикум по возрастной и педагогической психологии /Под ред. А.И.Щербакова. – М., 1987.
7. Практикум по экспериментальной и прикладной психологии /Под ред. А.А.Крылова. – Л., 1990.
8. Савчин М. Педагогічна психологія – Дрогобич: "Відродження", 1998 – 142 с.
9. Хрестоматия по возрастной и педагогической психологии: Работы сов. психологов периода 1946-1980 гг. / Под ред. И.И.Ильсова, В.Я.Ляудис. – М., 1981. – С. 5-60.

Додаткова

11. Амонашвили Ш.А. Здравствуйте дети!: Пособие для учителей. – М.: Просвещение, 1988. – 208 с.
12. Амонашвили Ш.А. Воспитательная и образовательная функция оценки учения школьников. – М.: Педагогика, 1984. – 297 с.
13. Ананьев Б.Г. О проблемах современного человекознания. – СПб.: Питер, 2001. – 272 с. – (Серия "Мастера психологии").
14. Аникеева Н.П. Психологический климат в коллективе. – М., 1989. – С. 184-196.
15. Ануфриев А.Ф., Костромина С.Н. Как преодолеть трудности в обучении детей. – М., 1998. – 224 с.
16. Баженов В.Г. Воспитание педагогически запущенных подростков. – К., 1986. – 90 с.
17. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. – М.: Просвещение, 1968. – 464 с.
18. Брушлинский А.В. Психология мышления и проблемное обучение. – М.: Знание, 1995. – С. 34-44.
19. Буянов М.И. Ребенок из неблагополучной семьи: Записки детского психиатра. – М., 1988. – 207 с.
20. Выготский Л.С. Избранные психологические исследования. – М.: АПН РСФСР, 1956. – 520 с.
21. Гальперин П.Я., Маркова А.К. Психологические проблемы учебной деятельности школьника. – М.: МГУ, 1977. – 125 с.

22. Давыдов В.В. Проблемы развивающего обучения. – М.: Педагогика, 1986. – С. 38-78; 132-145.
23. Добрович А.В. Учителю о психологии и психогигиене общения. – М.: Просвещение, 1987. – 207 с.
24. Дубровина И.В. Особенности обучения и психического развития школьников 13-17 лет. – М.: Педагогика, 1988. – 192 с.
25. Эльконин Д.Б. Психология игры. – М., 1978. – С. 151-168, 138-293.
26. Елканов С.Б. Основы профессионального самовоспитания будущего учителя. – М., 1989. – 189 с.
27. Захаров Н.Н. Профорентация школьников. – М.: Просвещение, 1989. – 192 с.
28. Захарова А.В. Психология обучения старшеклассников. – М., 1976. – С. 4-16.
29. Зюбин Л.М. Психология воспитания – М.: Высш. шк., 1991. – 96 с.
30. Ильясов И.Й. Структура процесса учения. – М.: МГУ, 1986. – 198 с.
31. Кан-Калик В.А. Учителю о педагогическом общении. – М., 1987. – С. 155-176.
32. Ковалев А.Г. Самовоспитание школьников. – М.: Просвещение, 1977. – 157 с.
33. Ковалев С.В. Подготовка старшеклассников к семейной жизни. – М.: Просвещение, 1991. – 143 с.
34. Кононенко О.Л. Соціально-емоційний розвиток особистості. – К.: Освіта, 1998. – 255 с.
35. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. – К.: Радянська школа, 1989. – 608 с.
36. Котирло В.Л. Початковий період у навчанні школярів. – К.: Знання, 1985. – 48 с.
37. Кудрявцев В.Н. Причины правонарушений. – М., 1976. – 286 с.
38. Кузьмина Н.В. Способности, одаренность, талант учителя. – Л., 1985. – С. 14-17.
39. Кулагина И.Ю. Возрастная психология. – М.: УРАО, 1997. – 176 с.
40. Лешли Дж. Работать с маленькими детьми: поощрять их развитие и решать проблемы. – М.: Просвещение, 1991. – 221 с.
41. Лисина М.И. Проблемы онтогенеза общения. – М.: Педагогика, 1986. – 143 с.
42. Личко А. Е. Психопатии и акцентуации характера у подростков. – 2-е изд., доп. и перераб. – Л., 1983. – 225 с.
43. Маркова А.К., Матис Г.А., Орлов А.Б. Формирование мотивации учения. – М.: Просвещение, 1990. – 192 с.
44. Маслоу А. Мотивация и личность // Райгородский Д.Я. Психология личности: В 2 т. – Самара, 1999. – т. 1. – С. 94-101.
45. Матюхин М.В. Мотивация учения младших школьников. – М., 1984. – С. 10-136.

46. Матюшкин А.М. Психологическая структура, динамика и развитие познавательной активности // Вопросы психологии. – 1982. – № 4. – С. 5-17.
47. Орлов Ю.М. Восхождение к индивидуальности: Кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1991. – 287 с.
48. Психологические проблемы учебной деятельности школьников // Под ред. В.В.Давыдова. – М.: Советская Россия, 1977. – 310 с.
49. Ранняя профилактика отклоняющегося поведения учащихся // Под ред. В.А.Татенко, Т.М.Титаренко. – К.: Радянська школа, 1989. – 128 с.
50. Рувинский Л.И. Самовоспитание личности. – М.: Просвещение, 1984. – 138 с.
51. Сергеев К.К. Психология рационального воспитания. – Херсон, 1989. – 88 с.
52. Смирнов М.И. Психологические проблемы личности школьника и её формирование. – Киров: КГПИ, 1990. – 75 с.
53. Смелкова З.С. Педагогическое общение. – М.: Флинта: Наука, 1999. – 232 с.
54. Столин В.В. Самосознание личности. – М., 1983. – 285 с.
55. Талызина Н.Ф. Формирование познавательной деятельности младших школьников: Книга для учителя. – М.: Просвещение, 1988. – 175 с.
56. Уотсон Дж. Бихевиоризм // Хрестоматия по истории психологии. – М.: Просвещение, 1980. – С. 34-44.
57. Фридман Л.М., Кулагина И.Ю. Психологический справочник учителя. – М.: Просвещение, 1991. – 288 с.
58. Хрестоматия по возрастной и педагогической психологии: Работы сов. психологов периода 1946-1980 гг. // Под ред. И.И.Ильсова, В.Я.Ляудис. – М.: Просвещение, 1981. – С. 5-60.
59. Чепелева Н.В. Психологічна культура майбутнього вчителя. – К.: Знання, 1989. – 32 с. – (Сер. 7 „педагогічна”, № 8).
60. Шакуров Р.Х. Социально-психологические проблемы руководства педагогическим коллективом. – М., 1982. – С. 33-192.
61. Яценко Т.С. Социально-психологическое обучение в подготовке будущих учителей. – К., 1987. – С. 48-59.